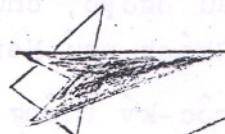

HÃY VỨT BỎ SÁCH CŨ ĐI !

Bài của Bác-sĩ P. THEIL
TRẦN-KHẢI-VĂN lược dịch.

Lời nói này sẽ làm vui lòng các học-trò
lười nhưng làm đau khổ những nhà ham sách !
Sách cũ phải chăng là kho tàng-trữ vi-trùng,
chúng bám chặt vào giữa những trang giấy đã
được lật đi lật lại hàng trăm lần. Vậy ta
có nên đốt bỏ sách cũ đi không ?

Quyền sách hay tờ báo có thể là một phương-tiện
chuẩn-vận các bệnh truyền-nhiễm giữa nhân-loại chăng ?
Chúng có phải là những kho tàng-trữ nhiều bệnh-căn (germes pathogènes), và những mầm sinh bệnh ấy tồn-tại được bao
lâu ?

Vào cuối thế-kỷ thứ 19, hai Ông De Cazal và Catrin
đã phân chia lần đầu tiên những mảnh giấy lây trong sách của
một thư-viện bệnh-viện ra. Hai Ông đã chứng-minh sự hiện
diện của nhiều vi-khuẩn Staphylococques, và nhiều loại vi-
khuẩn có khả-năng dịch-hoa (germes liquéfiants) khác nhau.
Mang các loại vi-khuẩn này pha trộn với nhau rồi chích cho
còn chuột thí-nghiệm thời con vật đã bị nhiễm-dộc. Hai Ông
cũng phát-giác rằng góc trang sách là nơi chứa đựng nhiều
bệnh-căn hơn giữa trang sách ; điều này chứng-tỏ rằng thói
quen "dập nước miếng lên ngón tay" để lật trang sách là một
điều đáng trách !

Trong một loạt thí-nghiệm khác, hai Ông có ý dùng
mủ có trùng "toả-cầu-khuẩn" (streptococques), "phê-viên-
khuẩn" (pneumocoques), và những mảng của bệnh yết-hầu siết-
tạo để bôi lên những trang giấy. Những trang này được phơi

khô, cát kẽ trong một thời-gian bất định ; rồi chúng được lấy ra và nhúng vào loại canh dùng để gây-dưỡng vi-khuẩn. Với những trang giấy đã tẩm-trữ được 11 ngày, một phần khôi nước canh kẽ trên đủ để giết chết con vật thí-nghiệm. Với những trang giấy cát đi được 3 tháng, con vật thí-nghiệm bị nhiễm-độc thực-nghiệm (infection clinique), nhưng sau cũng được bình-phục.

Một cuộc thí-nghiệm tương-tự, với loại trùng "bacille typhique" (vi-khuẩn bệnh thương hàn) đã gây nên một sự nhiễm-độc thực-nghiệm chúng không nguy-hiểm đến tính-mạng.

Sau hết, một cuộc phản-nghiệm với những sách báo mới in ra, cho thấy rằng nếu chúng không tiệt-độc hoàn-toàn thì cũng chỉ chứa-dụng ít vi-khuẩn không sinh bệnh thôi !

Đáng chú ý hơn là những cuộc thí-nghiệm với vi-trùng lao (bacille de Koch) của Mureau và Touchais, vào năm 1924. Hai ông này lấy nước miếng của người mắc bệnh lao, pha loãng ra cho có độ tám tối mười vi-khuẩn trong một đơn-vị thí-nghiệm, rồi bôi lên trang giấy. Sau khi sách được sấy khô trong lò hấp, chúng được xếp vào hâm-tủi và có nhiệt-độ mát dịu, và để trong ấy một thời-gian bất định. Rồi người ta lấy vài trang sách ra ngâm vào huyết thanh (sérum physiologique) để tạo thành một chất nhũ-tương. Hai con chuột được chích chất nhũ-tương này vào cơ-thở. Và sau khi chúng đã chết, người ta mổ-xé chúng ra để tìm hiểu tình-trạng nhiễm-độc của bệnh lao.

Cuộc thí-nghiệm này chứng-minh sách có thể là nơi dung-dưỡng vi-trùng lao, trong trường-hợp thông-thường chúng có thể sống trong vòng ba tháng tới hơn tám tháng, nhưng trong trường-hợp thứ hai, tám hoạt-động của nó sẽ giảm bớt đi. Kết quả này phù-hợp với những khái-niệm cõi-diễn của khoa vi-trùng-học ; theo thuyết của Giáo-sư Tanon, tám hoạt-động của vi-trùng Koch có thể lan ra tới một năm, và vi-trùng

bệnh yết-hầu còn sống sau 6 tháng, nếu chúng ở một nơi thiêu không-khí và ánh sáng.

Đáng tiếc là chúng ta chưa có những cuộc thí-nghiệm với vi-trùng "coccobacille" (bệnh ho gà), với những loại "virus" (bệnh sởi, cúm, quai-bị, sốt tê liệt). Nhưng vì những vi-khuẩn của các bệnh vừa kể rất mỏng-mạnh, nên sự truyền-nhiễm qua phương-tiện sách vở khó mà thể-hiện được ; tuy nhiên ta không nên gạt bỏ những trường-hợp có thể bị nhiễm-dộc trong khoảng thời-gian ngắn (vài giờ đồng-hồ chẳng hạn).

Trên đây là tất cả những tài-liệu thí-nghiệm mà chúng ta thâu-thập được từ trước tới nay. Chúng có đủ để chứng-minh những trường-hợp truyền-nhiễm bắt khả kháng do sách vở báo chí, nói chung là do giây gây nên không ? Hẳn là không. Chỉ có một trường-hợp có thể đối-chiều với vẫn-de mà chúng ta đang nghiên-cứu, là trường-hợp bị lây bệnh "tinh h้อง nhiệt" (scarlatine) bởi thơ-tín. Đã có nhiều người chiêm-nghiêm sự-khiến này, và đây là một thí-dụ : Một bà mẹ cư-ngụ ở xứ Bretagne với cô con gái ; bà này nhận được một bức thư của người bạn nói rằng bà ta vừa trải cơn sốt "tinh-h้อง-nhiệt" rất nặng, đến đối bà ta phải rũ lá thơ này nhiều lần vì những mảng vẩy đã rơi xuống trang giấy trong khi bà ta viết.

Vài hôm sau cả hai mẹ con người xứ Bretagne đều mắc bệnh sốt "tinh h้อง nhiệt", tuy rằng trong vùng họ cư-ngụ không thấy có một trường-hợp bệnh "tinh h้อง nhiệt" nào được báo-cáo cả !

Để kêt-thúc cuộc kiểm-điểm những vẫn-de liên-quan đến các bệnh dịch do ăn-phẩm gây ra, chúng ta nên đề-cập thêm vẫn-de khủ độc sách (việc trừ độc báo-chí không được đặt ra vì loại này không có mấy giá-trị thương-mại) ; đó là một vẫn-de rất nan-giải cho các nhà vệ-sinh-học. Tất cả các phương-pháp đã được mang ra áp-dụng đều không mang lại sự thành-công. Vì sách là dùng một loại vật-liệu để hù-hỗng tạo thành, nên

ta không thể dùng hơi nước nén-ép (vapeur d'eau sous pression) để tẩy uế (nhất là vì có chất keo dùng để dán giấy, bìa ...) ; người ta đã dùng mọi thứ hơi, nhất là loại hơi "chloropicrine" và hơi Fo-mol (formol). Nhiều kiểu lò hấp đã được đưa ra, nhưng đều vấp phải sự hiện-diện của nồi trú-ân tuyêt-diệu cho các loài vi-khuẩn là giữa những trang giấy gấp dính liền vào nhau. Mặc dù người ta đã có nhiều sáng-kiến tinh-xảo (người ta đã từng phát-minh ra lò hấp trong đó các trang sách được tự-dộng lật đi lật lại...), nhưng công việc khử-trùng sách vẫn thất bại. Cả tới việc dùng giấy đã được khử-trùng trước (bằng cách pha thêm vào bột giấy chất Fluorure de Sodium) để in thành sách cũng đã được thử trong một thời-gian, nhưng cũng không mang lại kết-quả đáng kể.

Vì thê, nêu muôn khử-trùng sách một cách chắc-chắn, các nhà vệ-sinh-học chỉ còn nước khuyên ta... đốt bỏ !

Nên nói gì bây giờ để châm dứt câu chuyện này ?

Vượt khỏi phạm-vi của khoa vi-trùng-học cùng những nồi cao gáy-duồng vi-khuẩn, sách cũ hình như còn tàng-trữ nhiều bệnh-căn có hại khác nữa !... Thi-dụ loại vi-trùng lười chẳng hạn ; chúng ta luôn luôn có cảm-giác loại trùng này tự sinh-sản ra và từ những trang giấy lem-luộc của một cuốn sách do một anh học-trò cầu-thả truyền lại cho người thừa-kê, nhảy vọt ra ngoài ; cuốn sách với cái bể ngoài ghê-tđêm của nó cũng đã đủ làm cho ta mệt hết hảng-thú học-hỏi !

Nơi đây là nơi gặp gỡ của vi-trùng-học, tâm-lý-học, cơ-năng tinh-cảm, lương-tri. Kết cục, không gì bằng được hương thơm - cả cho khứu-giác lẫn tinh-thần - của một cuốn sách mới tinh, giờ tan như vỏ bánh mì tươi ra lò !

Theo Tạp-chí "Lectures pour tous"

số 183 trang 16-17.